

עגלה ערופה פרק תשיעי סוטה

מו.

עין משפט
גר מצוה

א) יזמא ל... ג) ע"ז כב...
א) ר"ה יא. וי"ז (ד) ר"ה
י. (ט) [נמנדר יע].
א) [דברים כא], ז) (דברים
כא),

תורה אור השלם

1. כפר לעמך ישראל אשר פדית וְאֵל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל וְנִפְרַר יָהִם יְהוָה: דברים כא ח
2. וְהָיָה הַדָּעִיר הַקָּרֵבָה אֶל הַקְּלָל וְלִקְחוּ זָקֵי הַדָּעִיר הַהוּא עֵגְלָה בְּקֶרֶב אֲשֶׁר לֹא עֹבֵד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא מְשַׁבְּחָהּ בְּעַל: דברים כא ג
3. וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ לְאַמְרֵי דָבָר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֹלֶיךָ פֶּרֶה אֲדֹמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אִין בָּהּ מוֹם אֲשֶׁר לֹא עֵלָה עֲלֶיהָ בְּמִדְבַר יִשׂוּב: עזרת או שבור או קרב הרץ או יבלת או יקרב או יקפת לא תקריבו אלה לך ואשה לא תתן מהם על המזבח לך: ויקרא כב כב
5. ומיד בן נבר לא תקריבו את לחם אלהיכם מקל אלה פי משחתם בהם מום בם לא ירצו לכם: ויקרא כב כה

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה והכנס וכו' על מה הם: (ג) ד"ה עגלה וכו' וכנס בני שנה:

מוסף רש"י

עודה של שקין. שקין הכנס יקנין קשוין בית, פסולה. דכמי אש לא עלה עליה. כהעגלה בעלמא, ובעגלה. עגלה ערופה אינה נפסקת כהעלמא עול, עד שתמשוך. דכמי בעגלה אש לא משכה בעול. לישנא אחרת עודה, ען שטוין צ שקין (ע"ז כב.).

והכניס אומרים. דכמיצ לעיל ונגשו הכהנים בני לוי ולא פירש על (א) מי הם נגשים: ולא היו לריכוס לומר ונכפר להם הדם. כלומר ונכפר דכמיצ בקרא לאו אוענו ואמרו קאי שיהא אף זה בכלל אמירה אלף מילתא בזנפי נפשה היא שרוח הקודש בישר את ישראל ע"י

משה רבינו לכשיעשו כן ונכפר להם הדם: גב' עגלה צמ שנתה היא ואם עברה שנתה פסולה דכל מקום שנאמר תצורה עגל סתם צן שנה הוא דיליף¹ מועגל וכנס (ט) צן שנה: פרה אדומה אין שיעור לשנותיה: מוס פוסל צה. דכמיצ צפרה אדומה אין צה מוס (במדבר יט): צה. מיעוט: אלא מעתה. דכל היכא דכמיצ צה מיעוטא הוא ולא גמרינן מיניה צקל וחומר: לא יפו שאר עבודות פוסלות. צפרה דהא עול בלצד כמיצ צה² אלא דגמר לה צק"ו מעגלה דכמיצ (דברים כה) אש לא עובד צה כל עבודות צמשמע ואי צה מיעוטא לא נגמר מיניה: אלא אמר רב יהודה הניח. על פרה עודה של שקין אגודה לא עלה בעלייה לחודה ואפילו שלא צפרה צמלאת עול האמורה צה אש לא עלה בעלייה לחודה ואפילו שלא משכה: ובעגלה עד שמשך. שמתלטל המשך מעט דבעגלה כמיצ אש לא משכה. ולקמן פריך כיון דשאר עבודות צפרה לא כמיצ ומעגלה ילפינן אמאי מיעטל בעלייה לחודה דשאר משאוי שאינו עול ממש. מ"מ שמע מינה דגמר פרה מעגלה צק"ו צשאר עבודות ואע"ג דכמיצ צה מיעוטא: שאני פרה דילפינן עול עול. וכיון דגזירה שיה מופנה היא הוה ליה כמאן דכמיצ צגופה ומיעוטא דצה דריש ליה לדרשא אחרתא דלקמן: עגלה נמי סיסי עול עול מפרה. למוס: למעוטי קדשים ולא פסלה צה עבודה. מהקדצה אצל פרה לא ממעטא

דאמיה מג"ש: מי ליכא דפסלי צה שנים. והרי פסק וחטאת דכמיצ צה צני שנתן וכי אילטרין צה למעטיניהו מפסול עבודה להכי אילטרין דאי לא מעטיניהו הוו גמרי צקל וחומר מעגלה: שנעצרה צן עבודה גרסי: עבודה אסור. כגון צשבת או כלאים צשור וחומר: עבודה אסור נמי מהאי קרא נפקא. דכיון דתמי קראי כמיצ על כרחין חד מינייהו לעבודת אסור: עול. גבי פרה תיאל: שאר עבודות פוסלות צה. דכמיצ³ אש לא עובד צה: ואם נפשך לומר. ואם יש לך להשיב על ק"ו זה לא ולמד צג"ש נאמר כאן עול כו': מאי אש נפשך לומר. מאי הוה לך למיפך דשנקה תנא לאורחיה ויליף בגזירה שיה: נאמר כאן כו'. והאי עול יתיאל הוא דהא בכלל שאר עבודות הוא: וממקום צשבת. לאו תנא קמיני לה אלא מיוצתיה קא מפרש ואזיל גמרא דקא מוטיב לרב יהודה דאמר לעיל שאר משאות פוסל צפרה בעלייה בעלמא והא כיון דשאר משאוי צפרה לא כמיצ ומעגלה יליף לה בגזירה שיה וממקום צשבת משס יש לך ללמד נמי דמה עגלה עד שמשוך אף פרה צשאר משאות דילפינן מעגלה עד שמשוך: ס"ל אש לא עלה עליה עול מ"מ. דריש ליה צלא עול מדלל כמיצ אש לא עלה עול עליה וכו' הדר כמיצ עול לדרשא כדרשנינא ואזיל: א"כ כו' שלא צשעת עבודה. ואפילו הניחו עליה להקט משא מידו ולא למשוך: אלא צשעת עבודה. כלומר שעבודה זו ללוקח היא אצל אקרלי בעלמא שהניח שק עליה ולא להוליכו אלא אקרי ואומיז לא פסלה: משיבס עול. לפסול בעגלה: שאינו עושה פירות. עגלה צמ שנתה לא ילדה: כמקום שאין עושה פירות. נחל איתן קשה: שלא הניחוהו. שהרגוהו: איתן

א' והכהנים⁴ אומרים יכפר לעמך ישראל אשר פדית [ה'] ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל לא היו צריכין לומר ונכפר להם הדם יאלא רוח הקודש מבשרתן אימתי שתעשו ככה הדם מתכפר להם: גב' ויהא מום פוסל בעגלה מקל וחומר ומה פרה גשאין השנים פוסלות בה מום פוסל בה עגלה השנים פוסלות בה אינו דין שיהא מום פוסל בה שאני התם דאמר קרא אשר אין בה מום בה מום פוסל ואין מום פוסל בעגלה אלא מעתה לא יהו שאר עבודות פוסלות בה אלאמה א"ר יהודה אמר רב⁵ הניח עליה עודה של שקין פסולה ובעגלה עד שתמשוך שאני פרה דילפינן² עול³ עול מעגלה עגלה נמי תיתי עול עול מפרה הא מיעט רחמנא בה בעגלה נמי כתיב בה ההוא מיבעי ליה למעוטי קדשים דלא פסלה בהו עבודה סלקא דעתך אמינא ליתי בק"ו מעגלה ומה עגלה שאין מום פוסל בה עבודה פוסלת בה קדשים צשמום פוסלת בהן אינו דין שעבודה פוסלת בהן איכא למיפך מה לעגלה שכן שנים פוסלות בהו אמו קדשים מי ליכא דפסלי בהו שנים כי איצטריך קרא להנך קדשים דפסלה בהו שנים וקדשים דלא פסלה בהו עבודה מהכא נפקא מהתם נפקא עורת או שבור או חרוץ או יבלת או גרב או ילפת לא תקריבו אלה לה אלה אי אתה מקריב אבל אתה מקריב קדשים שנעבדה בהן עבודה איצטריך סד"א ה"מ היכא דעבד בהן עבודת היתר אבל עבודת אסור אימא ליתסרו צריכא והא נמי מהכא נפקא⁵ ומיד בן נבר לא תקריבו את

לחם אלהיכם מכל אלה אלה אי אתה מקריב אבל אתה מקריב קדשים שנעבדה בהן עבודה איצטריך ס"ד אמינא הני מילי היכא דעבד בהן כשהן חולין אבל עבד בהן כשהן קדשים אימא ליתסרו צריכא גופא אמר רב יהודה אמר רב הניח עליה עודה של שקין פסולה ובעגלה עד שתמשוך מיתיבי עול אין לי אלא עול שאר עבודות מנין אמרת ק"ו ומה עגלה שאין מום פוסל בה שאר עבודות פוסלות בה פרה שמום פוסל בה אינו דין ששאר עבודות פוסלין בה ואם נפשך לומר נאמר כאן עול ונאמר להלן עול מזה להלן שאר עבודות פוסלות בה יאף כאן שאר עבודות פוסלות מאי אם נפשך לומר וכי תימא איכא למיפך מה לעגלה שכן שנים פוסלות בה אי נמי קדשים יוכיחו שמום פוסל בהן ואין עבודה פוסלת בהן נאמר כאן עול ונאמר להלן עול מזה להלן שאר עבודות אף כאן שאר עבודות וממקום שבאתה מזה להלן עד שתמשוך אף כאן עד שתמשוך תנאי היא דאיכא דמייתי לה מעגלה איכא דמייתי לה מגופה דפרה דתניא עול אין לי אלא עול שאר עבודות מנין ת"ל אשר לא עלה עליה עול מכל מקום אם כן מה ת"ל עול יעול פוסל בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה אין פוסלות אלא בשעת עבודה ואימא אשר לא עלה עליה כלל עול פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט עול אין מידי אחרתא לא אשר רבויא הוא ותניא נמי גבי עגלה כי האי גוונא עול אין לי אלא עול שאר עבודות מנין ת"ל אשר לא עובד בה י"מ א"כ מה ת"ל עול יעול פוסל בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה שאר עבודות אין פוסלות אלא בשעת עבודה ואימא אשר לא עובד בה כלל עול פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט עול אין מידי אחרתא עול אין מידי אחרתא לא אשר רבויא הוא א"ר אבהו בעי מיניה מר' יוחנן משיכת עול בכמה א"ל כמלא עול איבעיא להו לארכו או לרחבו אמר להו ההוא מרבנן ור' יעקב שמויה לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יוחנן משיכת עול לרחבו טפח ולימא טפח הא קמ"ל שיעורא דעול טפח הוי למאי נפקא מינה למקח וממכר א"ר יוחנן בן שאול מפני מה אמרה תורה הביא עגלה בנחל אמר הקב"ה יבא דבר שלא עשה פירות ויערף במקום שאין עושה פירות ויכפר על מי שלא הניחו לעשות פירות מאי פירות אילימא פריה ורביה אלא מעתה אוקן ואסרים ה"ג דלא ערפינן אלא מצות: ומורידין אותה אל נחל איתן איתן כמשמעו קשה: תנו רבנן מנין⁶ לאיתן שהוא קשה שנאמר איתן

ל א ב מיי פ"ט מהל' רוצח הלכה ג סמג עשין סח: לא ג מיי פ"א מהל' פרה אדומה הלכה א סמג עשין רלב רלב: לב ד מיי שם הלכה ז: לב ה מיי פ"י מהלכות רוצח הלכה ב: לד ו ז ח מיי פ"א מהל' פרה אדומה הלכה ז: לה ט מיי פ"א מהל' אסורי מנבח הלכה א: לו י ב מיי פ"א מהל' פרה אדומה הלכה ז: לו ל מ ג מיי פ"י מהל' רוצח הלכה ג: